

Pierwsza Praca Realizacja w województwie warmińsko – mazurskim w roku 2003

Wstęp

Program Aktywizacji Bezrobotnych Absolwentów „Pierwsza Praca” jest kontynuacją projektu zapoczątkowanego w 2002 roku i dotyczy przede wszystkim absolwentów wszystkich szkół średniej i ponadgimnazjalnej.

Kolejna edycja programu wniosła rozszerzenie grupy beneficjentów o osoby długotrwale bezrobotne w wieku 18-24 lata, które nie podjęły dotychczas pierwszej pracy. Możliwość uczestniczenia w programie tej populacji pojawiła się w III kwartale 2003 roku.

Powyższa decyzja znacząco wpłynęła na lokalne rynki, powodując zwiększenie zainteresowania dostępnymi instrumentami aktywizacji, zarówno ze strony bezrobotnej młodzieży jak i pracodawców. W regionie warmińsko-mazurskim, o najwyższym wskaźniku stopy bezrobocia w kraju (grudzień 2003 30,6 %), specjalny program aktywizujący zawodowo osoby młode, po raz pierwszy wchodzące na rynek pracy, nabiera szczególnego znaczenia.

Informacja zawiera krótką diagnozę sytuacji oraz opis przedsięwzięć realizowanych w ramach programu w 2003 roku, ze szczególnym uwzględnieniem II półrocza.

Założenia Wojewódzkiego Planu Działania w obszarze aktywizacji absolwentów w ramach programu "Pierwsza Praca"

Monitoring pierwszej edycji programu "Pierwsza Praca", realizowanego w okresie czerwiec-grudzień 2002 roku, wykazał szczególne zainteresowanie – zarówno pracodawców jak i absolwentów – nakładowymi formami aktywizacji.

Absolwenci najwyżej oceniali propozycje gwarantujące okresowe zatrudnienie, natomiast pracodawcy preferowali staże, formę, która nie powodowała zwiększenia kosztów firmy wynikających z pozyskania „pracownika” oraz roboty publicznej.

Z różnego rodzaju instrumentów aktywizacji wspieranych Funduszem Pracy skorzystało ogółem 4 751 osób, najwięcej (46,3 %) ze staży zawodowych i zatrudnienia w ramach "umów absolwenckich" (19,6 %)

Wojewódzki Plan Działania Aktywizacji Absolwentów „Pierwsza Praca” na rok 2003, uwzględniał faktyczne potrzeby stron, a przede wszystkim w ogólnym zarysie:

- umożliwiał absolwentom odbycie stażu zawodowego, którego brak jest poważną barierą zatrudnienia przez pracodawcę,
- preferował staże zawodowe, jako formę beznakładowej (ze strony pracodawcy) możliwości pozyskania pracownika-stażysty,
- wydłużał okresowe zatrudnienie absolwentów.

1. Uczestnicy projektu:

- Marszałek Województwa,
- Samorządy powiatowe,
- Prezydent Miasta Olsztyn,
- Pracodawcy spełniający ustawowe warunki zatrudniania bezrobotnych,
- Organizacje pozarządowe.

2. Beneficjenci:

Absolwenci szkół ponadgimnazjalnych wszystkich średnich z przełomu lat 2003/2004 oraz od III kwartału 2003 roku – młodzież w wieku 18 – 24 lata długotrwale bezrobotna, która dotychczas nie podjęła pierwszej pracy, zarejestrowani w powiatowych urzędach pracy.

3. Cele programu.

- Zwiększenie szans młodzieży na uzyskanie pierwszego doświadczenia zawodowego, poprzez:
 - aktywizację społeczną,
 - dostosowanie kwalifikacji bezrobotnych do potrzeb rynku pracy,

- umożliwienie nabycia praktyki w zawodzie wyuczonym,
- wsparcie tworzenia nowych miejsc pracy dla młodzieży,
- umożliwienie prawidłowego rozwoju zawodowego poprzez zatrudnienie subsydiowane.

Realizacja Wojewódzkiego Planu Działania w ramach Programu Aktywizacji Zawodowej Absolwentów "Pierwsza Praca"

1. Monitoring programu

Realizacja założeń programowych badana była w okresach kwartalnych ; drugi raport obejmował wyjątkowo dwumiesięczny okres trwania programu.

Pierwszy raport zawierał informacje na okres I kwartału, drugi obejmował okres kwiecień – maj, trzeci - II kwartał br., czwarty – III kwartał i ostatni piąty - IV kwartał 2003 roku.

Monitoring programu dotyczył :

- porównania zakładanych celów z osiągniętymi rezultatami ,
- porównania faktycznych wydatków z zaplanowanym budżetem,
- oceny sprawności przeprowadzenia przedsięwzięcia ,

Taki system monitoringu wewnętrznego miał na celu :

- usprawnienie procesu zatrudnienia absolwentów poprzez bieżącą korektę stosowanych instrumentów ,
- analizę i ocenę efektywności stosowanych programów rynku pracy,
- optymalizację wydatków w poszczególnych formach aktywizacji ,

Wojewódzki Urząd Pracy w Olsztynie, cyklicznie przekazywał do MGPIPS wypełnione zestandaryzowane formularze, zawierające informacje z przebiegu Programu Wojewódzkiego, a także "opisówkę" zawierającą ogólną ocenę programu, uwagi i propozycje.

2. Diagnoza bezrobocia wśród młodzieży

W roku 2003 zarejestrowało się 52 355 osób w wieku 18-24 lata, co stanowiło 39% ogółu bezrobotnych zarejestrowanych w tym okresie.

Fakt ten jednoznacznie określa potrzebę zastosowania dodatkowych instrumentów prozatrudnieniowych, ukierunkowanych na tę populację.

Wśród noworejestrującej się młodzieży 42,6 % (22 283 osoby) stanowili absolwenci szkół ponadgimnazjalnych .

Mimo stosowanych instrumentów (szkolenia staże zawodowe, okresowe zatrudnienie refundowane pracodawcy z Funduszu Pracy), aż 62,9 % młodzieży (32 923 osoby) do ewidencji bezrobotnych trafiło w analizowanym okresie kolejny raz. Po raz pierwszy w roku 2003 zarejestrowały się 19 432 osoby (37,1%) .

Wzmożony napływ do bezrobocia obserwowaliśmy w II półroczu 2003 roku.

Napływ młodzieży do bezrobocia w 2003 roku

Napływ	I półrocze		II półrocze		Razem 2+4	%	%	%	%
	Osoby 18-24	W tym: absolwenci	Osoby 18-24	W tym: absolwenci		3:2	5:4	2:6	4:6
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Nowozarejestrowani.	<u>22693</u>	<u>9470</u>	<u>29662</u>	<u>12813</u>	<u>52355</u>	<u>41,7</u>	<u>43,2</u>	<u>43,3</u>	<u>56,6</u>
W tym:									
Pierwszy raz	7965	5314	11467	8551	13292	66,7	74,6	41,0	59,0
Kolejny raz	14728	4156	18195	4262	39432	28,2	23,4	44,7	55,3

W roku 2003 ewidencję bezrobotnych opuściły 56 153 osoby w wieku 18 – 24 lata. Główną przyczyną odpływu młodzieży z bezrobocia były podjęcia pracy – 36,% (20 248 osób). Zatrudnienie subsydiowane środkami Funduszu Pracy stanowiło 22,6 % ogółu podjęć przez tę populację pracy. Znaczącą grupę stanowiła młodzież wyłączona z powodu rozpoczęcia stażu zawodowego u pracodawcy lub szkolenia – 16,2 %.

Odływ z bezrobocia młodzieży w 2003 roku

Odływ	I półrocze		II półrocze		Razem 2+4	%	%	%	%
	Osoby 18-24	W tym: absolwenci	Osoby 18-24	W tym: absolwenci					
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Ogółem	<u>25767</u>	<u>12181</u>	<u>30386</u>	<u>10408</u>	<u>56153</u>	<u>47,3</u>	<u>34,2</u>	<u>45,9</u>	<u>54,1</u>
Z tego z powodu									
Podjęcia pracy	9848	2390	10400	4582	20248	24,3	44,1	48,6	51,4
Szkolenia lub stażu	3358	2755	5747	4582	9105	82,0	79,7	36,9	63,1

Zgodnie z ustawą o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu instrument w postaci stażu zawodowego stosowany jest wyłącznie do absolwentów. Odzwierciedla to statystyka zawarta w tabeli powyżej. Widać z niej ,że około 80 % uczestników staży i szkoleń to absolwenci .

Na koniec 2003 roku w województwie warmińsko – mazurskim zarejestrowanych było 41 906 osób w wieku 18 – 24 lata. W grupie tej znajduje się 6 826 absolwentów , co stanowi 16,3%.

W ogólnej liczbie bezrobotnych w województwie warmińsko - mazurskim (170 430 osób), młodzież stanowiła 24,6%, zaś absolwenci 4,0.

Różnymi formami aktywizacji objęto prawie 30 tys.osób w wieku 18-24 lata , z czego 20 248 osób podjęło pracę.

3. Aktywizacja młodzieży w ramach programu "Pierwsza praca".

Struktura instrumentów oraz liczba uczestników programów nakładowych, została określona na podstawie powiatowych planów działania .

**Uczestnicy nakładowych programów rynku pracy.
w 2003 roku**

Lp.	Nazwa instrumentu	Liczba uczestników			
		Zakładana w programie	Uzyskana w I półroczu	Uzyskana w II półroczu	Razem
1.	Staż absolwencki	3 005	1 900	4107	6007
2.	Refundacja z tytułu zatrudnienia absolwentów	1 430	499	1093	1592
3.	Pożyczki na podjęcie działalności gospodarczej	79	4	33	37
4.	Pożyczki na utworzenie dodatkowych miejsc pracy	32	2	29	31
5.	Szkolenia	1 021	198	908	1106
6.	Prace interwencyjne	13	57	585	642
7.	Roboty publiczne	208	43	263	306
8.	Prace społecznie użyteczne	94	28	47	75
9.	Programy specjalne	57	5	59	64
10.	Udział w programach PHARE i Banku Światowego	-	133	479	612
11.	Ustawa o ułatwieniu zatrudnienia absolwentów	15	17	31	48
12.	Zwrot kosztów dojazdów do pracy	150	114	371	485
13.	RAZEM	6104	3 000	8005	11005

Ogółem w województwie warmińsko - mazurskim w roku 2003 zaktywizowano w ramach programu "Pierwsza Praca" 11 005 osób. Oznacza to, że z różnych instrumentów prozatrudnieniowych skorzystało prawie dwukrotnie więcej osób niż zakładano. W znaczący sposób wpłynęła na to decyzja o włączeniu do programu młodzieży w wieku 18-24 lata , która utraciła status bezrobotnego absolwenta .

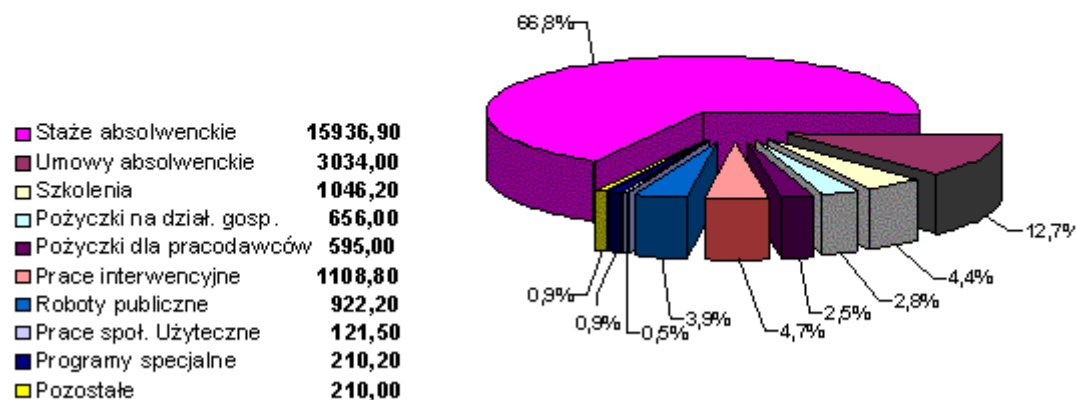
Zgodnie z zapotrzebowaniem pracodawców najwięcej osób podjęło w ramach aktywizacji zawodowej staż - 54,6 % oraz z zatrudnienie w ramach tzw. "umów absolwenckich" – 14,5 %. Te dwa instrumenty były stosowane zgodnie z zapisem ustawy wyłącznie w stosunku do bezrobotnych absolwentów . Następnym w rankingu popularności instrumentem były szkolenia zawodowe , uczestników których skorzystało 10,0% uczestników programu.

4. Wydatki na aktywizację uczestników programu

Do końca 2003 roku na aktywizację bezrobotnych w ramach programu „Pierwsza Praca” wydatkowano z Funduszu Pracy kwotę 32 040,7 tys. zł.

Najwięcej , bo aż 21 853,7 tys. zł. (68,2 % ogółu wydatków) wydano na realizację staży zawodowych u pracodawców, w drugiej kolejności - refundacje z tytułu zatrudnienia absolwenta (umowy absolwenckie) 4 280,1 tys. zł. (13,3 %), następnie szkolenia 1 278,2 tys. zł. (4,0%)
Ponad 74 % wydatków (23 840,8 tys. zł) miało miejsce w II półroczu 2003 roku.

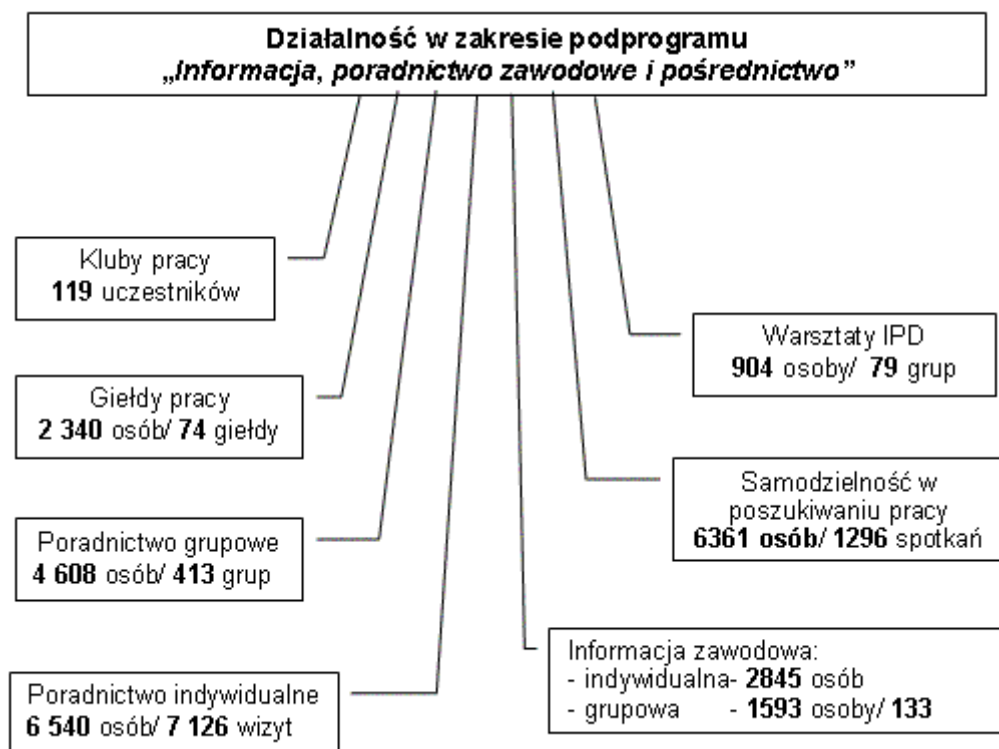
Struktura wydatków na aktywizację uczestników programu w II półroczu 2003

5. Aktywizacja młodzieżyabsolwentów beznakładowa Program "Informacja, poradnictwo zawodowe i pośrednictwo pracy".

W zajęciach z obszaru informacji i poradnictwa zawodowego w roku 2003 uczestniczyło 25 309 osób w wieku 18 – 24 lata. Należy jednak zaznaczyć, iż z usług doradczo-informacyjnych w celu osiągnięcia efektu zatrudnieniowego korzystały kilkakrotnie te same osoby i dlatego suma uczestników jest wyższa niż całkowita liczba uczestników programu "Pierwsza Praca".

W I półroczu 2003 programami doradczymi objęto 8 342 osoby, w drugim półroczu 16 967 osób.

Po ukończeniu warsztatów w ramach Indywidualnych Planów Działania pracę podjęło 225 osób.

Uwagi końcowe:

- Program realizowany był zgodnie z założeniami .
- Widoczne jest duże zainteresowanie udziałem w programie . Młodzież deklaruje przede wszystkim chęć uczestniczenia w programach zatrudnieniowych .
- Zainteresowanie programem pracodawców związane jest przede wszystkim z wykorzystaniem możliwości zatrudnienia subsydiowanego Funduszem Pracy .
- Istnieje duże zainteresowanie pożyczkami , jednakże z powodu braku gwarancji zabezpieczenia pożyczki, a także braku wystarczających na rozwinięcie działalności środków własnych, instrument ten jest rzadko stosowany . Z tego względu z zaplanowanych 79 pożyczek, udzielono ich o połowę mniej (37)
- Znacznie powyżej zakładanych wielkości zrealizowano plan staży zawodowych (o 100%) , robót publicznych (o 47%), szkoleń (o 8,3%) oraz prac interwencyjnych z planowanych 13 do 642 uczestników .
- Dodatkowe możliwości aktywizacji młodzieży związane były z realizowanym na terenie województwa Programem Rozwoju Zasobów Ludzkich PHARE 2000 oraz PAOW. W szkoleniach zawodowych uczestniczyło 612 osób. W ramach Programu PHARE 2001 SSiG-RZI na obszarze 5 powiatów - Nowe Miasto Lubawskie, Iława, Elbląg, Nidzica, Szczytno - realizowany jest projekt „Pomoc dla Młodzieży Poszukującej Pracy „Alternatywa”. Na terenie całej Polski uczestniczy w nim 50 powiatów. Program znajduje się na etapie wdrażania. Do udziału w projekcie zaproszono osoby, które nie przekroczyły 26 roku życia. W grupie tej znalazły się również osoby spełniające kryteria uczestnictwa w programie „Pierwsza Praca” . Dotychczas na szkolenia skierowano 40 osób.
- W ramach projektu „Moja Gmina w Unii Europejskiej „ - przedłużono staże 99 absolwentom .
- Projekt „Zielone Miejsca Pracy” z powodu braku porozumienia z Regionalną Dyрекcją Lasów Państwowych w zakresie partycypowania w kosztach zatrudnienia beneficjentów, w województwie warmińsko – mazurskim w roku 2003 realizowany był w niewielkim zakresie. W ramach projektu skierowano na roboty publiczne 10 absolwentów spełniających określone kryteria, na staż zawodowy 6 osób.
- Województwo warmińsko – mazurskie uczestniczyło w II edycji konkursu na rozwój Akademickich Biur Karier. Do oceny komisji zgłoszono 5 wniosków. Przyznano 4 granty na ogólną kwotę 60 000 zł.
Umowy zawarto z: Wyższą Szkołą Finansów i Zarządzania w Białymstoku, filia w Elku (20 000 zł.); Wyższą Szkołą Informatyki Ekonomii Towarzystwa Wiedzy Powszechnej w Olsztynie (15 000 zł.); Państwową Wyższą Szkołą Zawodową w Elblągu (15 000 zł.); Uniwersytetem Warmińsko –Mazurskim w Olsztynie (10 000 zł.)
- Absolwenci z orzeczeniem o niepełnosprawności uczestniczyli w projekcie "Junior"; dwie osoby skorzystały z dofinansowania świadczeń na rehabilitację zawodową ze środków PFRON świadczeń na rehabilitację zawodową; 2 skierowano na staż u pracodawcy.

Opracowanie :
Barbara Seroka – Piotrowska
Wydz. Informacji i Prognoz
WUP w Olsztynie